

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination

March/April-2025 (NEW COURSE)

SAN P21 Sanskrit Language and Literature-2 (Core -21 (New))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ (અ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોનું ભાષાંતર કરો.	(૦૮)
Que-1 (A)	Translate any two of the following.	(08)
	(૧) ગચ્છન્તીના રમણવસતિ પોષિતાં તત્ર નર્કતઃ રુદ્રલોકે નરપતિપથે સૂચિમૈદૈસ્તનાભિઃ । સૌદ્રા મિન્યા કનકનિકષ સ્નિધ્યાં દર્શયોર્વી સ્તોપોત્સર્ગસ્તનિત મુખરો માં સ્મ ભૂર્વિક્ષવાસ્તાઃ ॥	
	(૨) તસ્ય સ્થિત્વાં કયનપિ પુરઃ કૌતુકાધાન હેતો- રનીંબાષ્પશ્ચિરમનુંચરો રાજરાજસ્ય હૃદયૌ । મેઘાલોકેભવતિ સુખિનોડપ્યન્યથાવહતિ ચેતઃ કાઠશ્લેશ પ્રપયિની જને કિં પુન દુરસંસ્થે ॥	
	(૩) પાણ્ડુચ્છાયોપવન વૃતયઃ કૈતકેઃ સૂચિ ભિન્નૈ નીહારમ્ભૈગૃહ બલિ ભુજામા કુલગ્રીમં ચેત્યાઃ । ત્વયાસન્ને પરિયતે કલે શ્યામજમ્બુવનાન્તઃ સપસ્યન્ત કતિપયદિન સ્થાયિંહંસા દર્શાયાઃ ॥	
	(૪) ગત્વા ચ ઉધ્વં દશમુભુજોચ્છવાસિત પ્રસ્થ સંઘેઃ કૈલાસસ્ય ત્રિદશવનિતા દર્પણસ્યાતિથિઃ સ્યાતઃ । શ્રડીચ્છાયૈ કૃજુદવિશ દેવોર્સિતત્યસ્થિતઃ રાશીભૂતઃ પ્રતિદિનમિવ ત્ર્યમ્બકસ્યાદહાસઃ ॥	
પ્રશ્ન-૧ (બ)	પૂર્વાપર સંદર્ભ આપી સમજાવો. (કોઈપણ બે)	(૦૬)
Que-1 (B)	Explain with reference to the Contract. (Any Two)	(06)
	(૧) કાર્માતા હિ પ્રકૃતિ કૃપયાશ્ચેતના ચેતેનેષુ । (૨) વપ્રછીડા પરિણતગજ પ્રેક્ષપીયં દ્વદર્શ । (૩) મન્દ્યયતે ન ખલુ સુકેદાનમ્બુપેતાર્થકૃત્યા । (૪) શ્યામઃપાદો બલિનિયમના મ્યુદ્યેતસ્યૈવ વિષ્ણોઃ ।	
પ્રશ્ન-૨	કાલિદાસનાં જીવન સમય અને કવન વિશે નોંધ લખો.	(૧૪)
Que-2	Write note in detail on life, time and work of Kalidash.	(14)
	અથવા / OR	
પ્રશ્ન-૨	કાલિદાસની શૈલી વર્ણવો.	
Que-2	Explain the style of Kalidash.	
પ્રશ્ન-૩	નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પર સંસ્કૃતમાં નિબંધ લખો.	(૧૪)
Que-3	Write an Essay in Sanskrit any one of the following.	(14)
	(૧) ઉદ્યમેન વિ સિધ્ધન્તિ । (૨) રાષ્ટ્રભાષા સંસકૃતમ્ । (૩) યત્ર નાર્યસ્તુ પૂજયન્તે ।	
પ્રશ્ન-૪	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ઇંદ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.	(૧૪)
Que-4	Explain any two metears from the following with example.	(14)
	(૧) પૃથ્વી (૩) અનુષ્ટુપ્ (૨) મન્દા ક્રાન્તા (૪) શિખરીપી	

પ્રશ્ન-૫ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો.

(૦૭)

Que-5 (A) Translate any of the following Passage into Gujarati.

(07)

(૧) શંકરાચાર્યા કર્મવિરોધિનઃ નાસ્તિકદ્રાયા ડષ્વ ઇતિ કેચિત્ બ્રુવો તન્ન સમી ચીનમ્ । શંકરાચાર્યા હિ ન કર્મ વિરોધિનઃ પ્રત્યુત સાધકોઃ એવ । ચિત્શુદ્ધયર્થ કર્મયઃ અત્યાવશ્યકત્વાત્ । નિષ્કામ કર્મણા એવ હિ ચિત્શુદ્ધિઃ । સ કામૈન કર્મણા તુ રાગાધિકયાત્ । રાગપુટં મનસિ અધિકં સજ્જાયતે । રાગઃ સ મનસઃ મલ એવ । વયં તર્હિ નૈષ્કર્મ્યવદિનઃ શંકરાચાર્યા ઇતિ પ્રસિદ્ધિ । ઉચ્યતે । અપં હિ તેષામાશયઃ । કર્મ ત્યક્તવ્યમ્ ઇતિ । નાપિ કર્મત્યાગાર્થ કસ્યચિત્ પ્રયત્નતઃ । કિન્તુ કર્મ બીજસ્ય દેહાભિમાનસ્ય અભાવાત્ । તદાની કર્મ નિસર્ગતઃ એવ લુપ્તં ભવતિ તથા ચ ણ પુરુષેણ કર્મ એતવ્યં ભવતિ, કિન્તુ કર્મણા એવ પુરુષઃ એતવ્યઃ ભવતિ ।

(૨) માનવજીવનં સુદુર્લભં વર્તત ઇત્યર્થ બાહુલભે તથ્યમ્ । શ્વાસોશ્વાસ ગ્રહણમાત્રમેવ ન જીવન કાર્યમ્ । અસ્તિત્વ રક્ષયમેવ કેવલ ન જીવનમ્ । અન્યેષા વિલીની કરણમ્ કૃત્વા જીવનીયમિત્યપિ ન જીવનમ્ । ઈશ્વર પ્રદતપ્રાયા ધારેણ સર્વેડપિ જીવા એકથાડન્યથા વા જીવનયાપયન્તેવ કિન્તુ પશુનામપેક્ષયા મનુષ્યેણ જડતાયાઃ સમુચ્છેદઃ સવિશેષ કૃત ઇતિ તદશં સલક્ષ્ય પશુનામપેક્ષમા ગુપેષુ ચ કર્મસુ ચ મનુષ્યો દશાઙ્લમધિતિષ્ઠતિ । અદ્યાવધિ સ પૂર્ણરુપેણ મનુષ્યો ન સંવૃતિત્યતસ્તં પશોઃ પરં પારં સ્થાપયિતુ ન સુશકમ ।

પ્રશ્ન-૫ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો.

(૦૭)

Que-5 (B) Translate of the any one in to Sanskrit.

(07)

1) અનુભવ એક શ્રેષ્ઠ શિક્ષક છે અનુભવ દરેક વસ્તુ શીખવતો નથી તે ઇતિહાસ ભૂગોળ કે રસાયણ શાસ્ત્ર શીખવતો નથી, તે જે શીખવે છે તે જીવન જીવવાની કલા. આ અનુભવ જેટલી સારી રીતે બીજુ કોઈ શીખવી શકતુ નથી. અનુભવ એ કડક શિક્ષક છે અને તે બહુ આકરી ફી વસુલ કરે છે. તે ભૂલોની બહુ કઠોર શિક્ષા કરે છે પરંતુ તે પોતાના પાઠ સંપૂર્ણ પણે શીખવે છે.

1) Experience is the best teacher. It does not teach everything. It does not teach history geography or chemistry. What it teaches is the art of living. Nothing else can teach this subject as good as experience does. Experience is a strict teacher and it charges very high fees. It punishes severely for mistake but it teaches its lessons thoroughly.

2) કેટલાક લોકો માને છે કે ભારતીય સંસ્કૃતી સંપૂર્ણપણે ધાર્મિક અને આધ્યાત્મિક છે અને ભૌતિક જીવનનું તેમાં કોઈ મહત્વ નથી પરંતુ ખરેખર આવું નથી. ભારતીય જીવનમાં ધાર્મિકતા અને આધ્યાત્મિકતાની સાથે ભૌતિકતાને પણ સમાન મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે. આપણા જીવનના શ્રેષ્ઠ અને આદર્શ એવા ચાર પુરુષાર્થ ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષ આના સાક્ષી છે.

2) Some people believe that the Indian Culture is totally religious and spiritual and that there is no important place for material life. But really it is not so. In Indian life material life is also spirituality our best and ideal four expedients of life right teusness. Wealth desire and salvation are a witness to this.
